

GEORGII AGRI COLAE

Auctoris Damaski

De ortu & causis subterraneorum Lib. v
De natura eorum quæ effluunt ex terra Lib. iiii
De natura fossilium Lib. x
De ueteribus & nouis metallis Lib. ii
Bermannus, siue De re metallica Dialogus.
Interpretatio Germanica uocum rei metallicæ,
addito Indice fecundissimo.

*Por último de los señores Inquisidores de
del Tribunal de Córdoba expugue
este libro segun el expurgatorio de
del año de 1501 en 8 de Marzo de
1508. Manuel de Melara*

BASILEAE M D XLVI

Cum priuilegio Imp. Maiestatis ad quinquennium.

*Expugue este libro por mandado de los señores Inquisidores de Córdoba segun el
Expurgatorio Universal de año de 1640 en 14 de 1643 80
francisco
Aluado*

GEORGII AGRICOLAE

DE NATURA FOSSILIVM,

Liber octauus.

ET ALIVM est, ut dixi, corpus fossile natura uel liquidum, ut argentum uiuum: uel durum quidem, sed quod ignis ardore liquefieri possit, sicut aurum, argentū, æs, plumbi genera: uel molliri, ueluti ferrum. metalla uero reperiuntur in uenis aut pura, aut cum terris lapidibus uel permista. pura prius persequar, deinde cuiusque uenas ex quibus excoquitur: id est istius generis res fossiles, mistas atque compositas. ueteres autem rerum scriptores aurum modo & argentum uiuum synce rain uenis inueniri memoriae prodiderunt. nam Plinius, quem uideamus res fossiles ex Græcorum & Latinorum scriptis, in suam naturalem historiam congeississe, negat argentum gigni purum. nulla, inquit, sui spe nascitur, nullis ut in auro, lucētibz scintillis. sed res ipsa facit ut una uoce omnes magnæ Germaniæ metallici reclamēt. nam argentum etiam ex terra eruitur syncerum, æs, ferrum, plumbum cinereum. reliqua uero duo plumbi genera ferè pura. metallum autem syncerum integrumque intra terram generatum ortu uel simplex est, ut semper argentum uiuum & ferè plumbum candidum, ac ferrum, plerumque argentū: uel cum altero permistum, sicut ferè aurum, æs, plumbum nigrum & cinereum. sed aurum purum inueniri uetustissimi scriptores tradiderunt Deimachus, Megasthenes, Aristæas, Herodotus, et cæteri complures. certè quoties animum refero ad eorum scripta, quoties hodiernam auri conficiendi rationem considero, toties adducor ut credam plus auri puri semper repertum esse, quam confectum è terrarum uel lapidum generibus, cum quibus solet esse permistū argumento sunt tot amnes auri ramētis celeberrimi: Ganges Indiæ, Pactolus Lydiæ, Hebrus Thraciæ, Tagus Hispaniæ, Padus Italiæ, Albis Germaniæ. argumento sunt tot fabulosa ueterum scripta. quorum alij tradunt Gryphes aurum rapere: quidam formicas Indicas id eruere: partim narrant de aureis Hesperidum pomis: poetæ uero etiam cōfingunt aureum uellus. argumento denique sunt tot in Hispanijs repertæ auri minutæ massæ, tot grādiorez, & in his decem libras excedētes. illas, ut Plinius scribit, balucem, has palacas nominauerunt. ac in Pæonia massas, & quidem plurimas, quæ minam pendebant, repertas autor est Græcus ignotus: atque duas etiam

his ma

bit, in sacrificijs utebantur sacerdotes. Romæ restant quatuor ual-
uæ antiquæ. quarum primas habet templum sanctæ Mariæ rotun-
dæ, quod quondam fuit pantheum: alteras diui Hadriani, quod Sa-
turni: tertias sancti Cosmæ & Damiani, quod Castoris & Pollucis:
quartas diuæ Agnetis, extra Viminalem uia Numentana. quæ de
Bacchi templo illi uicino translate sunt. recentes uero habet templū
diui Petri in Vaticano. restāt quatuor æneæ columnæ in templo di-
ui Ioannis Lateranensis, quarum una tantum habet capitellum. has
ex spolijs Aegypti conflauit Augustus. quare Vergilius cecinit,

Surgentes ære columnas.

Restant sex candelabra antiqua item in diuæ Agnetis, quæ etiam ex
templo Bacchi transtulerunt: in quorum basibus sunt aues humana
facie, capita arietum, pueri uuas colligētes. restat denique statua eque-
stris ænea Antonini. Neapoli reliquæ sunt statuæ æreæ Scipionis,
Mutij Sceuolæ, Deianiræ cum Hillo puero, Herculis, Iouis fulmina-
toris, Mercurij, Veneris. quas possidet Hadrianus Guilielmus. Flo-
rentiæ uero sacellum diui Ioannis, quod baptisteriū appellant, tres
æreas habet ualuas deauratas. at ærea tecta habent magnifica quæ-
dam ædificia, ut Perlina arx principis Brandenburgensis: templa, si-
cut in Saxonia Magdeburgi diui Ioannis, & Luneburgi eiusdem di-
ui, & Ceruecij: in Misena Annebergi: in Lusacia Gerlicij: in Sueuia
Stukardi. turres ut quæ est Kempnicij ad curiam: Lipsiæ templi di-
ui Thomæ: Fribergi diui Petri: Dresdæ in arce: Nauenbergi in Tu-
ringis una in oppido. duæ templi extra oppidum siti. quæ turriū te-
cta omnia, excepto Kempniciano, uiridi colore tincta sunt. æs uisum
præbet usum in medicina. quia enim quandam habet acrimoniam,
& simul astringit, si lotum fuerit, ulcera eorum quibus caro est mol-
lis, ad cicatricem perducit: sine uero lotura, eorum qui dura sunt car-
ne. Sequitur plumbum. cuius tria genera. unum candidum, alterum
cinereum, tertium nigrum. candidum Græci *υγραίτορον* appellant,
nigrum *μόλιβδον*. cinereum tamipsi quæ Latini uidentur ignorasse,
nostri uocant Bisemutum. Plinius candidum etiam nominat argen-
tarium, quod argento sit simillimum: nominat & album. uere autem
candidum est: atque adeo ut tertium cum eo comparatum Romanis
nigrum esse uisum sit, atque ea uoce unum ab altero distinxerint: cum
nigrum non sit, sed obscurius candidum. secundum uero mediij co-
loris est inter candidū & nigrum uocatum. nam illo nigrius, hoc al-
bidius. quod ei qui abhorret à germanico nomine, cinereum nuncu-
pare licebit, eo iure quo Romani tertium nuncuparunt nigrum. can-
didum autem, tametsi sui coloris non reperiatur, lapilli tamen nigri,

subalbi ex quibus conficitur, colore tātum differunt ab eo. sic etiam galena nonnunquā inuenitur, quæ parum lapidis habet, ac quæ est maxima ex parte plumbum nigrum. Cinereum uero Snebergi effoditur è fodina, cui nomen inde Bisemutaria. frequenter etiam inuenitur in metallis argentarijs. id opinionem fossoris rerum metallicarū non periti, uel eius qui non satis diligenter aduertit, persæpe fallit. uterq; enim putat se argentum rude plumbei coloris effodisse, cum hoc plumbum cinereum effoderit. nec ipsum interdum caret argento, eiusq; materia est non negligenda. ueruntamen, cum argentū ex eo excoquitur, totum ignis consumit. inuenitur uero quasi non purum tribus modis. uel enim massę eius effodiuntur per se: uel massulæ in nigrore lucent: uel tenuissimæ bractę, saxa, marmora, lapides amplectuntur. bisemutum autem sæpius reperitur sui coloris, licet non omnino purum, q̃ uena alterius coloris, ex qua potest confici. candidum plumbum antequā poliatur, multum resplendet, sed politum magis: cinereum, multo minus: nigrum minime. candidum nigro perfectius & preciosius, qua de causa chymistę artificio suo nigrum in cādīdum conuertunt. cinereum in his locum tenet mediū. omne plumbum facile fundi potest. etenim, antequam igni accendatur, eius liquefit ardore. nullum in magno catino durat, & suā conseruat speciem, sed partim mutatur in lithargyrum, partim in molybdænam. nigrum molle est, itaq; facillime malleo tractari & dilatari potest. durius candidum, durissimū cinereum. tenax est candidum, fragile nigrum, fragilius cinereum. nigrum sonitum non edit, cinereum edit, candidum stridet. candidū est leue, nigrum ponderosum, cinereum in medio se habet. aceti uapor tam ex candido quā ex nigro corroso efficit cerussam. ex candido autem facta, uocatur album Hispanicum, ex nigro, cerussæ nomē retinet. ex nigro etiam usto fit quoddam minij facticij genus, ut postea dicam. album plus siccitatis habet, nigrum humoris: iccirco ex cinereo & albo sine mistura nigri difficiliter opera cōfici possunt, cum ex nigro facile fieri possint. sed ex ipsis ut mollibus sæpius excidunt particulæ, fiuntq; fauorum modo cauernulæ. ex albo autem cum nigro permisto, atq; etiam interdum cum cinereo sonitus gratia fiūt pocula uaria, lances, patinæ, orbis, acetabula, cymbia, salina, uascula uaria, & inter ea malluia, trullea, scaphia, matulæ. eiusdem bracteis teguntur ædes magnificę, templa, turrēs, quod in Misenę oppido Zuicca uocato, uidere licet. iisdem sola balnearū sternuntur, substrata prius arena, & tignulis quibus affiguntur. fiunt ex eo artificiosa illa templorum instrumenta, quæ organa nominantur. fiunt ex eo candelabra, quæ in iisdem statuuntur